

Svätý Rochus, pútnik

* 1295, Montpellier, Francúzsko

† 16. august 1327, Montpellier, Francúzsko

Sv. Rochus síce nepatrí ku klasickým 14 pomocníkom v núdzi, ale v mnohých oblastiach sa k nim počíta, pretože bol pred stáročiami jedným z najobľúbenejších ochrancov proti moru. Hoci úplné a bezpečné údaje o živote sv. Rochusa chýbajú a hoci nemal nikdy v Cirkvi úrad, patrí dodnes k najobľúbenejším a veľmi uctievaným postavám katolíckej cirkvi.

Svätý Rochus (1295 - 1327). Kým sa koronavírus šíri po celom svete, my sa môžeme modliť k sv. Rochusovi, ktorý je od stredoveku vzývaný ako ochranca pred morom a epidémiami:

Modlitba:

**Svätý Rochus, ochranca pred morom a epidémiami,
vzývame Ťa v našej úzkosti
a v boji proti koronavírusu, ktorý sa rýchlo šíri.
Na Tvoj príhovor Boh vyliečil mnohých chorých na mor
a ochránil ich od smrti.
Ochraňuj nás od tejto epidémie.
Pošli nám anjelov pokoja,
odvahy a odovzdanosti,
aby sme žili podľa Božej vôle.
Amen.**

Svätý Rochus je najviac vzývaným svätcom od stredoveku ako ochranca pred hroznou morovou nákazou a jeho popularita je v tejto dobe naďalej mimoriadne veľká, najmä v Ázii, ako o tom svedčia misionári, ktorí tam pracujú.

Narodil sa okolo roku 1295 v Montpellier (južné Francúzsko). Potom, čo veľmi skoro stratil otca i matku, ktorí boli veľmi zbožní, rozdal všetko svoje bohatstvo medzi chudobné mestá a šiel svetom ako nemajetný pútnik. Prvá cesta zaviedla Rochusa do Ríma. Cestou prejavil mladý muž svoj dar zázračného uzdravovania: vyliečil znamením kríža mnohých chorých morom. Aj v Ríme týmto spôsobom zachránil od smrti veľa chorých. Na spiatocnej ceste do vlasti v Piacenze sám ochorel a nakazil sa morom.

O ďalších udalostiach jeho života hovorí legenda: Rochus zoslabnutý a blízky smrti, sa uložil v chatrči pred mestom, aby zomrel. Tu sa mu náhle zjavil anjel a dodával mu odvahy. Pes prinášal smrteľne chorému denne čerstvý chlieb. Rochus sa nakoniec uzdravil a

mohol pokračovať vo svojej ceste domov. V jeho domovskom Montpellier ho však už nikto nepoznal; považovali ho za špióna a hodili ho do žalára. Pokorný, aký vždy bol, znášal Rochus všetko utrpenie, ktoré mu bolo spôsobené, a zamlčal svoj pravý pôvod. Po piatich rokoch ho vyslobodila z trýznivého väzenia smrť, 16. augusta 1327. Zomiera vo veku 32 rokov. Jeho pamiatku slávime 16. augusta.

Úcta k sv. Rochusovi sa rozšírila hlavne v 15. storočí, keď sa jeho pozostatky dostali do Benátok. Predovšetkým pozdĺž benátskych obchodných ciest a morových epidémií dosiahol Rochus veľkej úcty.

Vo francúzsko-španielskej pohraničnej oblasti sa čiastočne pestuje dodnes zvyk dávať na domy písmeňá VSR: „Vive Saint Roche“ (nech žije svätý Rochus).

Sv. Rochusa spoznáte na obrazoch podľa atribútov: fúzatý pútnik s klobúkom, pri sebe máva palicu, tašku, fľašu, krabicu, meč alebo psa. Býva zobrazovaný aj ako vysoký muž v kňazskom rúchu s odhaleným stehnom, na ktorom má morovú ranu, s berlou alebo so psom.

Žobrák a liečiteľ

V Rochusovom príbehu máme všeličo zaujímavé: Jeho meno pochádza z francúzskeho slova „*roche*“, čo znamená rock – skala. Jeho pravda a viera v Krista boli skutočne stabilné ako súčasť reality, z ktorej bol povoláný. Jeho rodičia boli rovnako zbožní ako bohatí. Bohužiaľ zomreli, keď mal dvadsať rokov. Rochus príliš nepremýšľal, rozdal chudobným majetok, odmietol prevziať post vedúceho obce Montpellier a vydal sa na púť do Ríma.

Veci v jeho živote sa dejú v štrnástom storočí, v Európe zúri mor a Rochus dosiahne Alpy práve vo chvíli, keď sa cez tieto oblasti valí vlna čiernej smrti. Jeho cesta je oneskorená, pretože namiesto púte sa stará o chorých. Riskuje riziko infekcie pri chorých aj pri pochovávaní zomrelých, ale nič sa mu nestane. A čo viac, uzdravujú sa ľudia cez jeho ruky. Ľudia ho volajú, prosia ho o modlitbu, pretože vidia, že sa mnoho jeho zverencov náhle zotavuje a uzdravuje. Najmä ak na nich urobí znak kríža a krátko sa modlí.

Prvý pokus

Nakoniec dorazí do Ríma, kde sa venuje aj chorým. Keď príliv padá, vracia sa späť do Montpellier, ale na ceste v Piacenze sa znovu stretne s morom. Tentoraz nákaza padá aj na neho. Obyvatelia mesta nemajú také milosrdenstvo ako on pre ostatných. Vyhodia ho z mesta. Rochus si stavia v lese chatu, vedľa ktorej vytryskne krásny prameň, z ktorého čerpá vodu. Chýbalo mu iba jedlo, ale Boh našiel spôsob. Každý deň k nemu pribehol pes od jedného z miestnych známych. Nielenže mu vždy priniesol bochník chleba, ale olízal mu aj jeho rany. Rochus sa uzdravil z choroby pravdepodobne kvôli starostlivosti svojho štvornohého priateľa. Akonáhle znovu získal svoju silu, pokračoval na svojej ceste.

Druhý pokus

Pri prekročení hranice s Francúzskom bol zatknutý. Syna bývalého šéfa Montpellier v ňom nebol rozpoznaný, bol obvinený ako špión. Bol zavretý v žalári v jeho rodnom meste a bol mučený. Jediné, čo mal odhaliť na svoju záchranu bolo jeho meno, ale dokonca aj to si nechal pre seba, nechcel použiť meno liečiteľa, ktoré sa dostalo aj do Francúzska. V tomto väzení zomrel po piatich rokoch väzenia. Keď sa jeho telo pripravovalo na pohreb, na jeho hrudi bol červený kríž – rodné znamienko, pre ktoré bol známy (a ktoré, o niekoľko storočí neskôr, bude inšpirovať návrh habitu pre rehoľné spoločenstvo sv. Kamila de Lellis). Z opovrhnutia hodného špióna ho verejnosť okamžite premenovala na svätého.

Pútnik so psom

Ak ste niekedy videli sochu muža v pútnickom odeve, ktorý na svojej nohe odhaľuje škaredú ranu a je sprevádzaný psom, stojíte tvárou v tvár svätému Rochusovi. Stal sa patrónom tých, ktorí trpeli morom a jeho obraz sa nachádzal vo všetkých nemocniciach. Okrem toho je patrónom mládenčov, falošne obvinených osôb, hrobárov, farmaceutov a ... psov. Koniec koncov, toto zviera mu prejavilo viac milosrdenstva ako obyvatelia navštíveného mesta.

Morový stĺp v Bratislave

Medzi časté stavebné pamiatky miest a obcí na Slovensku patria tzv. morové stĺpy. Ako ich pomenovanie naznačuje, podnetom na ich stavbu boli epidémie čierneho moru, ktoré Európu zachvacovali od 15. až do 18. storočia. Stavali sa väčšinou potom, ako doznali epidémie ako vďaka za ich ukončenie. Pripomínajú temné obdobie nášho kontinentu, kedy státisíce ľudí podľahli zákernému ochoreniu, proti ktorému nebolo pomoci.

V Bratislave na pamiatku strašnej morovej epidémie z roku 1713 postavili na Rybnom námestí stĺp so súsoším Najsvätejšej Trojice. Samotný stĺp s Najsvätejšou Trojicou stojí na trojhrannom podstavci s reliéfmi Posledného pomazania, sv. Rozálie a Ukladania mŕtveho do hrobu od sochára Sartoryho z r. 1760. Na rohoch podstavca sú umiestnené sochy troch svätcov považovaných za ochrancov proti moru – sv. Rochusa, sv. Karola Boromejského a sv. Andreja.

Kaplnka sv. Rochusa v Novom Meste nad Váhom

Kaplnku sv. Rochusa v Novom Meste nad Váhom postavili na začiatku 18-teho storočia v barokovom štýle. Stála južne od mesta na tzv. Čachtickej ceste. Bola prícestnou kaplnkou a neďaleko sa nachádzalo miesto výberu mýta. Prvá písomná zmienka o tejto kaplnke je z roku 1721.

V tomto období zúrila nielen v tomto regióne mor. Vtedy sa ľudia utiekali ku kresťanským patrónom. Sv. Rochus spoločne so sv. Rozáliou boli patrónmi boja proti tejto chorobe. Sv. Rochus je pokladaný za ochrancu lekárov, lekárnikov, kamenárov, chorých na mor, cholery a iné nákazlivé ochorenia. Chorváti si ho po pokresťančení určili ako patróna svojej krajiny. Podobizne Sv. Rochusa bývajú zobrazované so psom.

Termínom "mor", ktorý bol veľmi v stredoveku rozšírený, sa označuje celá rada chorôb a epidémií.

Kaplnka sv. Rochusa v Turí

Kaplnka sv. Rochusa v Turí je malebne postavená na kopci nad obcou, schovaná uprostred mohutných líp. Bola postavená počas pôsobenia farára Štefana Ambruša miestnymi katolíckymi na znak vďaka Pánu Bohu, že prestal v obci strašný mor.

V roku 1720 bol duchovným správcom vtedajšej farnosti, do ktorej Turie patrilo, mladý 28 ročný horlivý farár Štefan Ambruš, muž neobyčajne vzdelaný. Pod jeho vedením obnovili miestni katolíci starobylú kaplnku "Za obrázkom" a zároveň postavili novú kaplnku sv. Rochusa na znak vďaka Pánu Bohu, že prestal v obci strašný mor. Napriek tomu, že sú uvádzané až tri rôzne roky, kedy mohla vzniknúť kaplnka sv. Rochusa (1710, 1720, dokonca rok 1873), najpravdepodobnejší je rok vzniku okolo 1720. Je veľmi pravdepodobne, že okolo roku 1720 postavili aj v Turí kaplnku sv. Rochusovi ako prejav vďaka za skončený mor.

Modliť sa môžeme napríklad aj k svätej Rite, ktorá je patrónkou v neriešiteľných záležitostiach, alebo k svätému Jánovi Pavlovi Veľkému, ktorý už za života vyprosil na zemi veľa zázrakov.

Modlitba k svätej Rite za príhovor v nemožných situáciách:

Ó, svätá patrónka núdznych, svätá Rita, ktorej prosby Boh takmer nikdy neodmietne.

On ťa vďaka tvojmu vnútornému bohatstvu obdaroval mnohými milosťami a preto ťa nazývame Pomocníčkou v bezradnosti a v neriešiteľných situáciách.

Svätá Rita, tak pokorná, čistá, ponížovaná, trpezlivá, ty si tak plná útrpnej lásky k ukrižovanému Ježišovi, ktorý ti dopraje všetko, čo od neho žiadaš, a kvôli ktorému sa všetci s istotou obraciame na teba.

Skloň sa k našej prosbe a v mene tvojho ctiteľa a prosebníka ju predostri pred Boží majestáť.

Buď k nám štedrá tak, ako si aj vždy bola v toľkých nádherných prípadoch.

Pre väčšiu slávu Boha, pre šírenie úcty k Tebe a pre útechu tých, ktorí ti dôverujú.

Sľubujeme ti, že ak nám Boh udelí tú milosť, o ktorú tu prosíme,

budeme ti preukazovať svoju priazeň, budeme ťa chváliť a navždy ti spievať piesne chvál.

Spoliehajúc sa na tvoje zásluhy a mocný príhovor pred Ježišovým Najsvätejším Srdcom ťa prosíme,

aby si nám vyprosila tieto milosti [tu povedzte, o čo prosíte].

Oroduj za nás, svätá Rita, aby sme sa stali hodnými Kristových prisľúbení.

Baránok Boží, ty snímaš hriechy sveta, zľutuj sa nad nami, Pane.

Baránok Boží, ty snímaš hriechy sveta, vyslyš nás, Pane.

Baránok Boží, ty snímaš hriechy sveta, zmiluj sa nad nami.

K. Oroduj za nás svätý Ján Pavol.

Ľ. Aby sme životom i slovom ohlasovali svetu Krista, Vykupiteľa človeka.

Modlime sa:

Milosrdný Bože, prijmi naše podakovanie za dar apoštolského života a poslania svätého Jána Pavla II. a na jeho príhovor pomôž nám rásť v láske k tebe a odvážne hlásať Kristovu lásku všetkým ľuďom. Skrze Krista nášho Pána. Amen.

*Nihil obstat: Mons. Stanislav Stolárik, predseda Liturgickej komisie KBS,
košický pomocný biskup 4. 5. 2011.*

*Imprimatur: Mons. Stanislav Zvolenský, predseda KBS,
bratislavský arcibiskup - metropolita, 5. 5. 2011*